

USTAWA

z dnia 16 kwietnia 2004 r.

o czasie pracy kierowców

(Dz. U. Nr 92, poz. 879; zm.: Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1497; z 2007 r. Nr 99, poz. 661, Nr 192, poz. 1381; z 2009 r. Nr 79, poz. 670)

Źródła regulacji

Od 1 maja 2004 r. czas pracy kierowców zatrudnionych na podstawie stosunku pracy regulują przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. Nr 92, poz. 879). Ustawa ta została wprowadzona w związku z koniecznością wdrożenia dyrektywy 2002/15/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. w sprawie organizacji czasu pracy osób wykonujących czynności w trasie w zakresie transportu drogowego (OJ L 080, 23/03/2002 P. 0035–0039), zwanej dalej dyrektywą 2002/15/WE i równoczesnego wyłączenia z przepisów ustawy postanowień wynikających z rozporządzenia nr 3820/85/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ujednoczenia niektórych ustaw socjalnych odnoszących się do transportu drogowego (Dz. Urz. WE L 370 z 31 grudnia 1985 r.), które 1 maja 2004 r., czyli z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, stało się samoistnie obowiązującym aktem prawnym.

11 kwietnia weszło w życie rozporządzenie 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu dro-

gowego (Dz. Urz. UE z 11 kwietnia 2006 r. L 102/1), które zastąpiło rozporządzenie nr 3820/85/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. oraz zmieniło rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98. Przy tworzeniu rozporządzenia (WE) nr 561/2006 legislatorom unijnym przyświecała generalna zasada zwiększania ochrony socjalnej kierowców wykonujących przewozy drogowy, tak aby eliminować przyczyny ich niewyspania, zmęczenia i przepracowania. Badania dowodzą, że w tych okolicznościach najczęściej dochodzi do wypadków, które w transporcie drogowym siłą rzeczy są często wyjątkowo ciężkie i tragiczne w skutkach.

19 czerwca 2007 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. zmieniające ustawę o czasie pracy kierowców z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 661). Ustawa nowelizująca ustawę o czasie pracy kierowców przede wszystkim uregulowała sytuację prawną nietatowych kierowców miejskich autobusów i tramwajów. Poświęcono im odrębny rozdział 4a. Przedsiębiorstwa zatrudniające motorniczych tramwajów miały czas na wprowadzenie nowych zasad ustalania i rozliczania ich czasu pracy do 2009 r.

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres przedmiotowy]

Ustawa określa:

- 1) czas pracy kierowców wykonujących przewóz drogowy, zatrudnionych na podstawie stosunku pracy;**
- 2) obowiązki pracodawców w zakresie wykonywania przewozów drogowych;**
- 3) zasady stosowania norm dotyczących okresów prowadzenia pojazdów, obowiązkowych przerw w prowadzeniu i gwarantowanych okresów odpoczynku, określonych rozporządzeniem (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz. Urz. UE L 102 z 11.04.2006, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem (WE) nr 561/2006” oraz Umową europejską dotyczącą**

- pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe (AETR), sporządzoną w Genewie dnia 1 lipca 1970 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 94, poz. 1086 i 1087), zwaną dalej „Umową AETR”;**
- 4) okresy prowadzenia pojazdów, obowiązkowe przerwy w prowadzeniu i gwarantowane okresy odpoczynku kierowców:**
- a) zatrudnionych na podstawie stosunku pracy,**
  - b) niebędących pracownikami**
    - wykonujących przewozy regularne na trasach nieprzekraczających 50 km pojazdami, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 561/2006.**

Omawiana ustawa obejmuje swoimi regulacjami przede wszystkim kierowców zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zatrudnienie w wyżej określonych warunkach jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy (art. 22 § 1 i 1¹ k.p.).

Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę (art. 2 k.p.). O uznaniu kierowcy za pracownika decyduje więc samo pozostawanie w stosunku pracy, bez względu na sposób jego powstania, rodzaj pełnionej pracy oraz trwałość tej więzi.

Pracownikiem może być osoba, która ukończyła 18 lat. Na warunkach określonych w dziale dziewiątym kodeksu pracy pracownikiem może być również osoba, która nie ukończyła 18 lat.

Zgodnie z art. 39a ust. 1 pkt 1 ustawy o transporcie drogowym przedsiębiorca lub inny podmiot wykonujący przewóz drogowy może zatrudnić kierowcę, jeżeli osoba ta ukończyła 21 lat. Wymaganie to nie dotyczy kierowcy wykonującego przewóz drogowy rzeczy pojazdem samochodowym lub zespołem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony i nieprzekraczającej 7,5 tony.